

Pályázati beszámoló az NKA Közgyűjteményének Kollégiuma által kiírt pályázatához
(pályázati azonosító: 3533/221)

A Kuny Domokos Múzeum festmény – és textilrestaurátor műhelye tevékenységéhez szükséges szakmai anyagok és eszközök beszerzése

Pályázott eszközök és segédanyagok állományvédelmi hasznosulása

A korábbi években a tatai Kuny Domokos Múzeum állományában fém, fa és szilikát szakirányú restaurátorok dolgoztak, ezáltal a műhelyek főként a régészeti szakanyagok aktív műtárgyvédelmét tudták hatékonyan ellátni. Más anyagcsoportba tartozó műtárgyak restaurálását külsős szakemberekkel, nem ritkán külső helyszínen kellett elvégeztetni. Ezáltal szükségessé vált, hogy intézményünk más szakterületekhez tartozó saját anyagait is helyben legyünk képesek aktív műtárgyvédlemben részesíteni. 2015. január eleje óta az intézmény két fő állományvédelmi szakemberrel (restaurátorral, illetve restaurátor-asszisztenssel) bővült, továbbá egy együttműködési megállapodás keretében állandó külsős restaurátor bevonása is megtörtént.

A 2015-2016-ban várhatóan megnyíló állandó- és időszakos kiállítások megemelkedett száma miatt fontossá vált, hogy több műtárgy restaurálása úgy történjen meg, hogy azok bemutatásra alkalmassá váljanak

A tatai Kuny Domokos Múzeum Az NKA Közgyűjteményének Kollégiuma által kiírt pályázaton (pályázati azonosító: 3533/221) 500.000 Ft vissza nem térítendő támogatást nyert a festmény- és textilrestaurátor-műhelye tevékenységéhez szükséges szakmai anyagok és eszközök beszerzésére.

Az elnyert támogatási összeg eredményeként beszerzésre került számos kis értékű, új, tartós és részben fogyó eszköz is, a restaurálási szakmai alapanyagokkal párhuzamosan. A beszerzett eszközöknek köszönhetően lehetőség adódott a jelenlegi állományvédelmi műhelyek felszerelésének bővítésére, korszerűsítésére és szakirányú kialakítására.

Az alábbiakban műhelyekre bontva ismertetjük a pályázat megvalósulását.

Festményrestaurátor-műhely

A pályázat megvalósításának ideje alatt beszerzésre kerültek többek között:

Restaurátori szakmai alapanyagok (pl. szerves oldószerek, festékek, természetes gyanták és mesterséges ragasztóanyagok, szövetek), amelyek a festményrestaurálás minden munkafolyamatához elengedhetetlenül szükségesek.

Szakirányú speciális, részben fogyó kézi szerszámok beszerzésére is szükség volt. A minőségi természetes állatszőrökből és minőségi szintetikus szőrből készült ecsetek, az aranyozott díszkeretek előkészületi munkafolyamatait (pl. enyvezés, alapozás, polimentréteg felhordása), valamint a festményrestaurálás esztétikai helyreállítással (pl. akvarell és olaj-gyanta retus, lakkozás) kapcsolatos munkálatokat segítik.

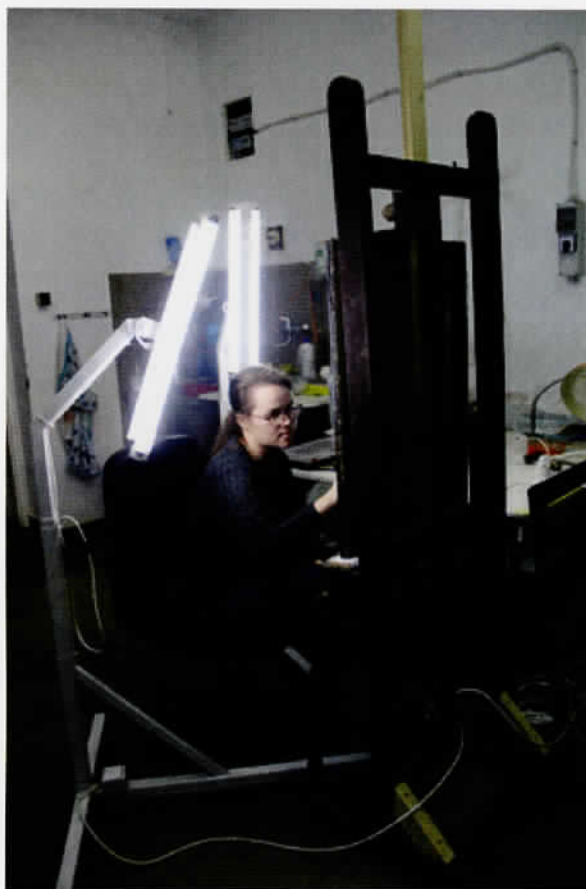
Szakspeciális tartós kézi szerszámok (pl. szikék, ollók, csipeszek, tömítő eszközök, spatulák, vászonzesztő fogó, festőkés), amelyeknek a restaurálásban való használata, például a szerkezeti megerősítést és a szakszerű tisztítási munkafolyamatok elvégzését teszik lehetővé. Az aranyozási munkálatokhoz szükséges szerszámok (pl. polírozó achát kő, szarvasbőrpárna, aranyozó kés és ecset) az aranyozott tárgyak restaurálását biztosítják. A vasalók és a digitális mérlegek pedig a további más jellegű munkafolyamatok hatékonyságát eredményezik. (1. kép)

1. kép

Az esztétikai helyreállításhoz feltétlenül szükséges, 2 db fémszerkezetű, álló retuslámpa beszerzése is megtörtént. A lámpák színhőmérséklete lehetővé teszi, hogy napszaktól és időjárástól függetlenül színhelyes esztétikai helyreállítás is megoldható legyen. (2-3. kép) A fénycsövek cseréjével a világítótestek állványai UV-lámpaként is funkcionálnak. Eddig nem volt lehetőség UV-lumineszcens felvételek készítésére, mivel hiányoztak a szükséges speciális UV fényképezőgép szűrők és sárga szűrők is. (4. kép) Az UV-lumineszcens felvételek készítésének fontossága a restaurálási folyamatok megkezdésekor, a műtárgy korábbi lakkrétegének állapotfelmérésében játszik szerepet. Továbbá információt ad a korábbi

beavatkozások (pl. átfestések, javítások) mértékéből, állapotáról. Az ilyen roncsolásmentes vizsgálatokkal szakszerű restaurálási terv felállítására és munkavégzésre van lehetőség. (5-7. kép)

2. kép

3. kép

4. kép

5. kép

6. kép

7. kép

A kialakított festményrestaurátor-műhelyben a munkavégzés minősége és hatékonysága is jelentősen növekedett, illetve lehetővé vált bizonyos eljárások, beavatkozások elvégzése is. A tatai Esterházy-kastély Kastélyprogramban történő várható felújítása okán a restaurálási feladatok között prioritást kapott a múzeumban őrzött Esterházy-arcképcsarnok képeinek kiállításra alkalmassá tétele. A 2015-ös évben az Esterházy-gyűjtemény tervezett teljes állapotfelmérésére sor került. Az aktív beavatkozások közül legelőször az Esterházy-család portréképeinek restaurálása kezdődött meg (eddig elkészült 3 db vászonhordozóra festett olajkép), a festményekhez tartozó korabeli díszkeretek (1 db aranyozott profillal is ellátott fakeret) aktív állományvédelmével párhuzamosan.

Szakmai alanyagok	Szerkezeti megerősítéshez szükséges alanyagok (ragasztók, csiszolópapírok, fóliák)
	Festékek (olaj, akvarell)
	Aranyozási alanyagok (kréta, poliment)
	Szerves oldószerek
	Szövetek
	Lakkozáshoz szükséges alanyagok (természetes és szintetikus gyanták)
Fogyó eszközök	Természetes állatszörből és szintetikus szörből készült ecsetek
	Orvosi eszközök (szikepenge, fecskendő, tűk)
	Fénycsövek
Tartós eszközök	Kézi szerszámok (csipeszek, ollók, spatulák, tömítő eszközök, szikék, vászonfeszítő fogó, festőkés, fapaletta, vasaló, digitális mérleg)
	Aranyozási eszközök (szarvasbőrpárna, aranyozókés, polírozó achát kő)
	Lámpák (UV, retus), szűrők (UV, sárga)

Textilrestaurátor-műhely

Jelen pályázat megvalósulásának keretein belül beszerzésre került a textilek restaurálásához szükséges eszközök, alapanyagok egy része, amelyek a konzerválás bizonyos munkafolyamataihoz szükségesek. A textilműhely speciális eszközigényét készen vásárolható szerszámok és egyedi elgondolások alapján gyártott berendezési tárgyak teszik ki. A múzeum igényeinek megfelelően elsőként a muzeális gyűjtemény alapvető állományvédelmi feladatainak ellátására alkalmas műhely alapszükségleteit határoztuk meg. Az új munkaállomás létesítéséhez könnyen formálható asztalfelületekre volt szükség, amit különféle asztallapok és különböző irányokban változtatható asztalbakok használatával terveztünk meg. A műtárgyak állapotfelméréséhez és az azt követő konzerválási, restaurálási munkafolyamatokhoz elengedhetetlenek a pontos megfigyelések. A színhelyes megvilágítás és a nagyító segíti a szakszerű beavatkozásokat (8. kép).

8. kép

A speciális kézi szerszámok elengedhetetlen eszközei a textilműtárgyak állapotfelmérésének, tisztítási eljárásoknak és a varrókonzerválásoknak (pl. szikék, ollók, csipeszek, görbe tű, mágnes). A segédanyagokként használt alátámasztó szövetek, hordozó- és segédanyagok a sérült műtárgyak esetében használatosak a restaurálás során, és főképpen statikai megerősítést szolgálnak (9. kép).

A műtárgyak kiállításakor, például a Német Nemzetiségi Múzeum viseleteinél egyedileg kialakított „babák” vagy a formát követő egyedi installációk szükségesek. A restaurátor által megelőző műtárgyvédelmi szempontok alapján megtervezett és kivitelezett eszközök, illetve ugyanezen szempontokat követve a saját tárolók is szükségesek a műtárgyak raktári elhelyezéskor. Műtárgybarát semleges szöveteket és savmentes kartonokat használhatunk erre a célra. Emellett a megfelelő célszerszámok is elengedhetetlenek esztétikus megvalósításukhoz (pl. vonalzó, vágólap, szikék, ollók, rovartűk) (9. kép).

9. kép

A fenti eszközök a restaurátori feladatok és munkafolyamatok speciális igényeihez és hatékonyságához járulnak hozzá. A 2015-ös év első felében a múzeum textilállományának felmérésére került sor. A Német Nemzetiségi Múzeum viseletein megkezdett restaurálási folyamatok továbbvitelét végezhettem el az év végén beszerzett eszközökkel. A múlt év közepén a tatai Kossuth téri ásatáson előkerült régészeti textilek mechanikus tisztítása és az aktív fertőzések elleni beavatkozások elsőbbséget élveztek. A szerves alapanyagú leletek földalatti körülmények közül előkerülve mind a fizikai, mind a biokémiai folyamatokra rendkívül érzékenyek. A konzerválási munkafolyamatok egy átlagos textil alapú műtárgyhoz képest hosszabb időt vesznek igénybe. A múzeum gyűjteményének aktív állományvédelmével párhuzamosan így a régészeti textilek tisztítási folyamatai jelen pillanatban is tovább folynak.

Szakmai alapanyagok	Szerves oldószerek
	Szövetek (alátámasztó segédanyagok, szövetek)
	Extravékony cérnák
	Fertőtlenítő szerek
Tartós eszközök	Kézi szerszámok (csipeszek, ollók, szikék, görbe tű)
	Segédeszközök (nagyító lámpa, 5300K-es asztali lámpa, mágnes, rovartű, vonalzó, vágólap)
	Munkaállomás berendezési tárgyai (ergonómikus szék, asztalbakok matt asztallappal, speciális lyukas asztallap)

Tata, 2016. 02.28.

Németh Anita Judit
 Németh Anita Judit
 restaurátor
 Kuny Domokos Múzeum, Tata